PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ВІЙСЬКОВІЗУЮТЬ НАСЕЛЕННЯ ПОЛЬЩІ

До 1924 року військовізація людности в Польщі мала хаотичний характер, організація не була струнка, реальних наслідків майже не відзначала. Але з часом, особливо за останні два роки, польське військове міністерство добилось тут чималого успіху: у всякім разі тепер уже є ясно визначені організаційні форми роботи в справі військовізації людности в Польщі, і їх відповідно узаконив уряд.

Військовою наукою поза регулярною армією в Польщі обнято всі верстви цивільної людности. Військової справи вчать молодь віком від 16 до 21 року, громадян, що не служили в армії (віком до 30 років), тих, хто в запасі та в загальнім узброєнні (віком до 40 років). Крім чоловіків, вчать військової справи й жінок, як резерв для всяких допомічних служб.

Допризовне підготування поширили й переводять дуже ретельно з учнями всіх середніх та вищих шкіл, професійних шкіл та семинарів. Головна мета — підготувати з шкільної молоді майбутніх офіцерів запасу. Природно, що на учнів уряд та військове відомство дивиться, як на єдиних "оборонців батьківщини". Для цього всю науку провадять під знаком національної самооборони й в дусі шовінізму польських панів.

Військової справи вчать також усю робочу міську й сільську молодь.

Особливу увагу звернено на військовізацію всіх учительських семинарів. Військове міністерство переважно має на меті підготувати семинаристів, майбутніх учителів на селі, як інструкторів і керовників військового навчання сільської молоді. Цим мають на увазі обробити й використати психольоґію та несвідомість польського селянина; на нього учительство та ксьондзи мають іще деякий вплив.

В усій роботі над військовізацією найбільше уваги звертають на фізичне виховання та на розвиток індивідуальної тямучости й витревалости. Вправи й змагання влаштовують так, щоб яко-мога наблизити їх до військової служби, збройної боротьби. Влаштовують екскурсії в поле з читанням мап, з іграми то-що. Вивчають усі види зброї, викладають відомості з усіх військових статутів, й військово-інженірної справи, звязку то-що. Уже по всіх середніх школах усі учні приходять і набувають знання потрібного піхоті. Проходити програму починають із 6-ої кляси. Програму поділено на три періоди навчання. Перший — зимові місяці в 6-ій клясі, другий — літні вакації між 6-ою й 7-ою клясою, у тому числі 6-тижневі таборові збори; третій період кінчається навчанням протягом зимових місяців у 7-ій клясі. Далі, кожний учень повинен пройти школу рядового й дружини ("рою"). Уже в 8-ій клясі протягом першого півріччя з учнями провадять інструкторське навчання. У професійних школах програму військового навчання цілком пристосовують до типу самої школи й мають на меті підготувати відповідних фаховців для технічних військових частин.

К. Гернер.

"ПРОЛЄТАРСЬКА ПРАВДА" ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ.

Київська "Пролет. Правда" з 27. березня ось що пише в редакційній статті про українізацію:

Вивчення української мови стало одним із великих державних завдань, і в цьому яскраво виявляється політика комуністичної влади.

Контр-революціонери з нами не згоджуються. Українські шовіністи за кордоном називають нашу українізацію штучним маневром, щоб зберігти апарат у чужих, мовляв, московських руках. Звісно, нам нема чого виправдуватися перед шовіністами, бо насамперед у нас немає зненависти до чужого, властивої представникам власницької експльоатації. Ми не дотримуємося того погляду, що працювати в державному апараті України повинні неодмінно тільки представники одної нації, хоч-би та нація й становила більшість. Ми не бачимо, щоб на Україні українські, російські та єврейські пролетарі ставили між собою отаку межу. Вони дбають за пролетарський апарат, що чутливо ставиться до інтересів пролетаріяту взагалі, а не якоїсь одної нації.

Але-ж брешуть, і дуже брешуть шовіністи, коли вони малюють справу так, що українізація ніби йде від того, що в державнім апараті мало Українців. Перед лицем сотень викладачів української мови по установах ми можемо сміливо засвідчити, що українізувати доводиться не тільки неукраїнських службовців, а й багато Українців, яким часто не менш важко призвичаїтись до граматично правильної мови, як і багатьом неукраїнцям, що виросли на Україні й мають певне чуття української мови.

Кожний знає, що справа українізації — це проблема не тільки для неукраїнців, а ще більше й для самих Українців.

І от, українізація за звітами, зокрема тими, що з'явилися вчера та з'являються сьогодні в нашій ґазеті, хоч і з труднощами, але все таки посувається вперед.

Нам хочеться нагадати, що українізація визначає багато ширше поняття, та що саме українізація в ширшому розумінні дає іще ефективніші наслідки, хоч, проте, не завжди подається відповідна статистика її. Хто у нас підлячує те, які саме широкі кола міського трудящого громадянства охоплює українізація, та з яким темпом опановують вони українську мову і таким способом наближуються до української культури взагалі? Чи всі знають про розмір зростання української культури у всіх її виявах? Чи всі свідомі того, що ніколи за всю історію України, а тільки тепер десятки тисяч людей поза всякими плянами, в наслідок загальної атмосфери, що її створила компартія та влада, почали цікавитися історією України, розвитком її, економікою краю, українською літературою то-що.

А як багато важить те, що на Україні зростають українські марксівські кадри, які саме в марксівському світлі підходять до історичних перспектив минулого й майбутнього України. Адже це величезний чинник поступу. Адже українська інтеліґенція завжди була найбільше народницькою і дуже мало була звязана з марксівською наукою. А тепер вона, українська робітничо-селянська інтеліґенція, підіймає українську культуру на новий щабель марксознавства й ленінознавства і тим надає величезного поступового розмаху культурному рухові України.

Наші ґазети, наші журнали, наші ВУЗ'и, наша державність, — все те, що базується на творчості робітничо-селянських мас, що є найбільша творча сила за теперішньої епохи, — хіба все це менша українізація, ніж українізація державних апаратів?

Все це дуже багато важить для України, бо на цих підвалинах зростає нова могутня пролетарська Україна, що позбавлена будь-якої буржуазної й дрібно-буржуазної обмежености, та що розуміє вагу пролетарської солідарности, і через те так шанує свій як національний звязок з цілим Союзом Радянських Соціялістичних Республік.

ЯК СТАРІ РИМЛЯНЕ ОПЛЕСКУВАЛИ.

Старинні Римляне знали ріжні ступні оплесків, а то від найтихіших, кінчиком тоги по долоні, аж до грімких — обома долонями. Розріжняли "bombus", то глухий безперервний галас, "testae", правильні оплески і вкінці "imbries", грімка, одушевлена филя оплесків.

З РУХУ В КОМПАРТІЇ КАНАДИ.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ К.П.К. В ВІННІПЕҐУ, МАН.

В неділю, 21. березня, в приміщенню К.П.К. в Вінніпеґу, відбулися чергові тижневі збори членів українського відділу К.П.К. На збори прибуло поважне число членів.

Принявши одного нового члена й перечитавши протоколи з попередніх зборів, члени не довго розводились на дискусіях, не витягали отих ріжних "недокінчених" та "нових" справ, що часто балакають над ними більш для форми, чим для добра руху, а замкнули адміністраційні збори й приступили до спільного читання.

Цим разом читали книжку Соріна "Наука Ленінова про партію". Читали уступ "Дисципліна в партії". Що таке дисципліна й чому вона потрібна?

В неділю, 28. березня й 4. квітня відбулися адміністраційні збори відділу, на яких поза вирішенням ріжних бизнесових справ, інструктор т. Сембай промовляв на партійно-інструкторські теми.

В неділю, 11 квітня, відбулися старанням укр. агітпропу збори всіх укр. членів в місті. Збори відбулися в приміщенню партії при Селкирк вулиці. Тов. Шатульський дав цікаву лекцію про останній пленум поширеного Виконкому Комінтерну.

Лекція була досить цікавою, але не вичерпуючою, бо, як сказав сам лектор, мало часу на те, щоб застановитися на кожній країні з поодинока. Однак головні теми пленуму лектор обговорив подрібно.

Робкор.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ К.П.К. В ЕДМОНТОНІ, АЛТА.

Дня 4. квітня т. Черчук дав повчаючий відчит для членів укр. відділу К.П.К. п. н.: "Марксізм і ленінізм". Цікавий відчит. Побільше таких лекцій, а поменше недоладної критики.

Перед реорґанізацією партії було у нас більше спільних читань й робота провадилася краще. Але після реорґанізації прийшло до непорозумінь, що тревали з пару місяців, які вже вдалося дещо поладнати. Це значить, що реорґанізацію треба було переводити досить обережно.

Трапляється, що деякі партійні члени, коли беруться до якоїсь критики, то переходять в лайку. Це є дуже шкідливим для партії. Треба справи брати більш серіозно, а не так поверховно. Треба оте своє "я" трошки знизити і замісць критикувати Виконавчі Комітети, що вони нічого не роблять, виконати ту роботу, яку Виконавчі Комітети вже дали нам до виконання.

В неділю, 4. квітня старанням укр. агітпропу відбувся в Едмонтоні концерт-мітинґ. Поза співацько-музичною програмою з промовами виступали т. т. Никифорак і Черчук. Перший промовляв про боротьбу робітництва в Европі, а другий про значіння Комуністичної Партії. Промови були цікаві й концерт взагалі був успішний. Всіх виконавців і промовців публика щиро вітала.

Око.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!

РІЖНІ ВІСТИ

АРЕШТИ НА ВОЛИНІ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

За відомостями ґазет, на Волині тревають далі арешти тих осіб, що їх обвинувачують за приналежність до Компартії Західної України. Понад 200 арештованих посаджено вже в луцьку, володимир-волинську та ковельську вязниці. Охранка повідомляє, що між арештованими ніби — є члени окружного ревкому, командир повстанської бриґади та учасники партизанських загонів, а також, що при арештах знайдено багато зброї та набоїв.

У Луцьку охранка закрила українську культурно-освітню організацію "Просвіта" та кооперативні курси, а слухачів цих курсів арештувала. Охранка силкується скомпромітувати ролю комуністичних послів сойму Приступи і Пащука, що ніби причетні до викритої організації.

ФРАНЦУЗЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

Французькі залізничники Демізуа й Сельє, що приїхали до Харкова, поділилися зі співробітником Ратау деякими відомостями про становище французьких залізничників.

Демізуа, секретар революційної федерації залізничників Франції, сказав, що федерація об'єднує 100,000 залізничників з загального числа 510,000. Революційна федерація залізничників має велитенський авторітет і завойовує все більший вплив на залізничників.

ЗА ПРИТУЛОК СИНОВІ — 15 ЛІТ КАТОРГИ.

У Пловдіні (Болгарія) закінчився процес матері засудженого на страту Ранчо Кеменджедієва. Матір засуджено на 15 літ каторги за те, що вона своєму "нелеґалному" синові дала притулок.

З поля науки і техніки

ШТУЧНИЙ ОСТРОВ.

Він ще не існує, але певно швидко його буде занесено на морські мапи Атлянтійського океану. Цей остров збудовано за пляном американського інжинера Амстронґа, він призначений бути авіобазою для повітросполучень Европа—Америка. Збудовано його буде 500 миль від американського побережжя на "великім шляху" Атлянтику.

Велитенська маса сталі й бетону водовміщенням біля 20 тисяч тон, матиме 125 метрів ширини і 410 метрів довжини, підносячись на 23 метри понад рівнем океану. Остров буде закріплено на величезних буях таким чином, щоб 95 процент загального водовміщення були нижче "максимума лінії хвилі", себ-то нижче 18 метрів у глибінь океану, бо рідко трапляється, щоб океанські хвилі опускались глибше. Ланцюгові якорні тягокріпи даватимуть йому змогу рухатись майже на цілу милю від якорних буїв, що зменшуватиме напруження тягокріпів під час хуртовини, шторму.

Певно, що тільки високий рівень американської будівельної техніки робить можливим такі "спроби". Оперезавшись мережею таких авіобаз, Америка створить собі найкращий захист від усяких ворожих нападів побільшучи тим самим радіус дії своїх повітряних сил.

ЗЕМЛЕТРУС ЗАБОРОНЕНИЙ.

Професор Ґльованд з університету Клермон-Феран (у Франції) заповів землетруси в Оверні. Це не подобалося власникам готелів лічничих місцевостей, які є в тій гористій провінції. Вони виступили проти нього з процесом, домагаючись відшкодування, бо зі страху перед майбутніми землетрусами повтікали гості.

Суддя, що правда, признав правду проф. Ґльовандові, але не міг здержатися, щоби не дати йому деяку науку. Такі пророцтва — мовляв — ще не дуже проблематичні, тому треба бути з цим трохи обережнішим. Геольоґ пійшов з процесу до дому і ждав. А за кілька днів таки далися відчути землетруси в Оверні і гості навіть найвідважніші повтікали.

НАПАД НА ТОВ. ПРИСТУПУ В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ.

Царські тюрми — ідеал, порівнюючи з польськими.

В дискусіях, що роспочалися в польському соймі після звіту соймової комісії про обслідування польських вязниць, виступив з великою промовою комуністичний посол т. Приступа і докладно намалював тяжкий стан політичних вязнів у польських вязницях. Між иншим, Приступа сказав, що, порівнюючи з польськими тюрмами, царські застінки — це недосяжний ідеал.

Напад на тов. Приступу.

Голова не раз спиняв промову Приступи. Праві й пепеесівці теж намагалися не дати Приступі говорити.

Підчас шуму, який счинили праві посли, де-хто з них кинувся з кулаками на Приступу й один з правих послів, Добія, вирвав з рук Приступи його нотатку й пробував стягнути його з трибуни. Через те, що боронити Приступу прибігли й инші посли-комуністи, голова оголосив перерву.

Протест ґрупи "Визволення".

Після перерви посол партії "Визволення", Рудзинскі, виступив з протестом проти поводження голови, що не реаґував на замах на особу посла, який стояв на соймовій трибуні. Рудзинскі вимагав покарання того, що нападав.

Через те, що голова обмежувався тільки тим, що закликав до порядку, Рудзинскі вніс пропозицію висловити недовіря голові.

Виключення чорносотенця.

В салі счинився галас і на лавах лівих лунали вигуки: "Геть голову!" Голова примушений був оголосити нову перерву й підчас її інцідент обмірковував сіньоро-конвент. Після перерви голова виключив Добію на три засідання, а тому Рудзинскі узяв назад пропозицію — висловити недовіря голові.

Робітники вітають компартію.

25. березня в Варшаві відбувся мітинґ і на ньому було присутних коло тисячі робітників. Комуністичного посла сойму, Сохацького, що виступав з доповіддю про теперішній стан Польщі, збори зустріли палкими привітаннями. Всі резолюції, що їх запропонував Сохацький, робітники одностайно ухвалили.

Не забувайте про пресовий фонд "Укр. Роб. Вістей"!

ЛЄНІН В ЖОВТНЕВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

(За редакцією В. Чубаря.)

(Продовження.)

ЛЄНІН ДОПОМАГАЄ ХОРИМ.

(Спогад тов. Мойсеєва.)

1919 року я захорував. Мене вивезли санітарним потягом до Москви. Наш потяг по дорозі часто-густо затримувався. Нарешті, прибули до Москви, і наш потяг поставили тоді біля якоїсь ґуральної комори, де ми стояли три доби, чекаючи розпорядження про розташування. Всі, як один, гукали: "ходім до Леніна, він нас розташує".

Вибрали делеґацію з трох осіб, в тому числі був і я.

Приходимо. Величезна черга народу зі своїми клунками розташувалася біля дверей. Це були ходоки, більшість з сел. Набравшися сміливости, ми пройшли без ніякої черги. Але мені не довелося бачити його за роботою, а лише повз натовп ходоків я бачив його голову. Двох з моїх товаришів за пять хвилин вийшли з наказом Леніна про пристосування ґуральної комори під лікарню. Він до останніх подробиць вказав, куди що прибрати й звідки що взяти. За добу ґуральна комора вже мала вигляд пристойного шпиталю, де ми й лежали, аж поки не видужали.

Це — дрібниця, але з дрібниць складається велике.

А взагалі, всі ці дрібниці втомлювали його мозок та підривали його здоровля, бо приходили до нього мільйони.

ЛЄНІН НАВЧАЄ ЧЕРВОНИХ КУРСАНТІВ.

(Спогад робітниці Антипової.)

Вперше довелося мені бачити Леніна, коли я була на шкільно-інструкторських курсах у Москві. За кілька днів після мого приїзду до Москви, всі ми, курсанти, спішно готувалися до урочистого відкриття курсів. Нам було відомо, що до нас на відкриття приїде тов. Ленін, і ми, з запалом почали готуватись до зустрічи нашого вчителя, нашого укоханого проводиря.

Багато з нас часто-густо росповідали про щасливі хвилини, що випали на їхню долю: про зустрічи з Ілічем, про його простоту, товариський підход до всіх.

І в глухому закутку, серед селян і навіть козаків Кубані й Дону часто повторювалося це імя з якимсь особливо теплим та щирим почуттям.

І ось ми всі з невільним хвилюванням чекали його приїзду в день свята відкриття наших курсів. Сидимо, хвилюємось. Раптом, одна з товаришок, моя випадкова сусідка, несподівано повідомила: "Товариші, приїхав Ленін".

Наче від електричної іскри всі ми скочили й закамяніли, не знаючи, що нам робити: чи бігти до залі, чи залишитися на місцях, або кинутися назустріч нашому дорогому гостеві.

Поки ми вагалися, нас покликали у сусідню кімнату, де вже в гуртку курсанток сидів т. Ленін та роспитував про їхнє життя на курсах.

Більш за все цікавився він становищем на місцях, роспитуючи, як відносяться селяне до революції, чи ходять діти до школи, що робиться в школі для дорослих.

Дізнавшися, що я з Курську, Ленін запитав:

— Чи задоволені селяне тим, що землю відібрано від Маркова 2-го.

— Я й всі мої землячки-курсантки не знали, що сказати.

Зі своєю милою спокійною усмішкою т. Ленін вивів нас з ніякового становища, дружньо зауваживши нам, як старий товариш:

— А! ви боїтесь сказати мені правду. Це погано. Адже ви приїхали сюди вчитися, ви після наших короткотермінових курсів повинні будете їхати знову по своїх глухих закутках, туди, де мені, певно, не прийдеться бути, будете там провідниками нового будівництва. Вам доведеться багато переносити всіляких негод, злиднів, і прикласти багато праці, руйнуючи стару школу й створюючи нову, єдину, трудову. Ви повинні бути витревалими й правдивими. А для всієї цієї роботи треба вчитися й вчитися без кінця і вчити инших, так старих, як і малих.

Після цього довелося мені бачити тов. Леніна ще кілька разів на курсах та на мітінґах. Кожне слово, що сказав великий вчитель, глибоко западало в душу, й забути його не можна було. Завжди й всюди, здавалось, бачила я, т. Леніна і чула його слова: "вчитися і вчитися без кінця". І хотілося вчитися, хотілося все знати, хотілося дивитися й слухати.

Мова його була проста й зрозуміла і відріжнялася силою й глибиною від промов всіх професорів, що їх доводилося потім слухати. Памятаючи заповіти Іліча, ми їх виконували і вчилися, вчилися...

На передодні закінчення курсів ми страшенно хотіли побачити в себе Іліча й ходили його запрошувати. Але, на жаль, він не міг приїхати. В своєму-ж кабінеті він знову нам повторював:

"Вчіть на місцях робітників та селян, створюйте нові школи, вчіть дітей, допоматайте сільським виконкомам налагоджувати справу в їхній новій роботі, будьте нашими провідниками там, на місцях. Сповіщайте нас у Москві про всі непорядки, — цим ви допоможете в нашій роботі".

Після цієї коротенької бесіди ми повернули до свого помешкання. Хотілося скорше поїхати виконати заповіт, виправдати надії, які на нас покладалося.

Я бачила ще тов. Леніна у Москві 1920 року, після відступу Червоної армії з-під Курщини. Я й ще кілька осіб відповідальних робітників їхали працювати у тимчасовий Донський Виконком, що його починали організувати в Саратові.

Бесіда наша з Ілічем на цей раз була коротенька, та воно й зрозуміло: инший момент переживала наша молода Республіка Рад.

Тов. Ленін знову нагадав нам, що ми повинні працювати для инших, для добробуту всього пролетаріяту; мені-ж, з огляду на те, що я працюю в справі організації відділів народньої освіти, Іліч підкреслив:

"Памятайте, ви повинні вчитися й вчити инших дітей. В них запорука майбутнього. Ви повинні з школи випустити громадян добре свідомих, що можуть захищати інтереси робітників та селян".

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.